ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

ՔԱՂՈՒԱԾՔ ՍԻՆՕԴԻ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՑ.

Մայիս 1. Երևանի թեմակալի փոխանորդ Գեր. Գրիգոր եպիսկոպոս Գառնակերեանցի յայտարարութեան հիման վերայ՝ հրամայում է նորան, նորընծայ խորէն քահանայ Ստամբոլցեանցին Մայիսին վերջին ուղարկել անշուշտ Ղարս քաղաք՝ հովուելու իւր ժողովուրդը։

—

Մայիսի 8. Ս. Էջմիածնի Սինոդը Ղարաբաղի Հայոց կոնսիստորիայի միջնորդութեան համեմատ, հրամայում է նոյն թեմի առաջնորդ Գեր. Կարապետ եպիսկոպոս Ալիպղեանցին, վերածելու յատիճան քահանայութեան Նիժ գիւղացի Վարդան Փալչեանցին և Գանիէլ Ճառանեանցին նոյն գիւղի վերին և միջին թաղերի ժողովրդեան հովուելու, իսկ ձեռնադրութեան վկայականները մատուցանելու Սինոդին հաստատութեան համար։

—

Մայիսի 8. Տփխիսի հայոց կոնսիստորիայն անցեալ տարուայ դեկտ. 13-ից 4330 համար իւր յայտարարութեամբ մատուցանելով Սինոդին Հաջիշէն գիւղի հայոց եկեղեցու վերանորոգութեան գործերը, խնդրում է Սինոդի տնօրէնութիւնը։ Գործերից երևում է, որ Տփխիսի կոնսիստորիայն բագուեցի Սիմէոն Արզումանեանցին թոյլ է տուել վերանորոգելու Հաջիշէն գիւղի եկեղեցին, իսկ Ելիսաւէտպոլի նահանգապետը արգելել է վերանորոգութիւնը, յօժարութիւն յայտնելով՝ յատկացնել ուրիշ տեղ եթէ Արզումանեանցը ցանկանայ իւր ծախքով Հաջիշէն գիւղում

շինել եկեղեցի։ Հրամայեցին։ Որովհետև Ելիսաւէտապոլի Նահանգապետը դժուարանում է թոյլ տալ Հաջիշէն գիւղի եկեղեցու վերանորոգութիւնը. ուստի դարձնելով գործը, գրել հրաման Տփխիսի Հայոց կոնսիստորիային, պատուէր տալ Ելիսաւէտապոլի հոգ. կառավարութեան մաքուր դրութեան պահելու Հաջիշէնի աւերակ եկեղեցին և նորա շուրջը եղած գերեզմանները իբրև նուիրական սրբավայր, իսկ այն հայազգիք, որոնք ամառ ժամանակ բնակում են Հաջիշէն գիւղում, եթէ եկեղեցու պէտք զգան կարող են տեղ խնդրել և նոր եկեղեցի կառուցանել։

—

Մայիսի 8. Տարւոյս Մարտի 12-ին թ. 2499 Կովկասու քաղաքական մասի Կառավարչապետի դիւանատուն յայտնում է, թագաւոր կայսեր Ներքին Գործերի Պ. Նախարարի՝ ամենահպատակօրէն զեկուցման համեմատ անցեալ փետրուարի 12-ին, որ Բարձրագոյնս բարեհաճեցաւ կարգելու Երևանայ նահանգի ս. Թումայ Առաքելոյ վանքի վանահայր Գրիգոր եպիսկոպոս Աղափիրեանցին մինչև ընտրութիւն և հաստատութիւն Պատրիարք Կաթուղիկոսի՝ Նախիջևանի և Բեսարաբիոյ թեմի առժամանակեայ կառավարիչ։ Այս Բարձրագոյն կամքը հաղորդուած է Ներքին Գործերի Պ. Նախարարից՝ Կառավարչապետին։ Պ. Գեներալ ադիւտանտ Շերեմետեւի յանձնարարութեան համաձայն դիւանատունս պատիւ ունի ծանուցանել Սինոդիդ ի պատասխան նոյեմբերի 13-ին 1891 թուի 4173 համար առաջարկութեան։ Հրամայեցին։ Կովկասու Պ. Կառավարչապետի դիւանատան գրութեան մասին զեկուցանել Գերապատիւ Գրիգոր եպիսկոպոս Աղափիրեանցին և Բեսարաբիոյ Հայոց Կոնսիստորիային։

—

Մայիսի 11. Սինոդը ի նկատի ունելով Մայր Աթոռոյ Միաբան Մակար ծ. վարդապետի երկար տարիներից հետէ դժուարակիր հիւանդութիւնը, ըստ վկայութեան բժշկի թոյլ է տուում նորան գնալ Տփխիս բժշկուելու, իսկ Տփխիսի Հայոց կոնսիստորիային հրամայում է հոգալ վիճակային արդիւնքից վարդապետի կարևոր ծախսերը թէ հիւանդանոցում և թէ արտաքոյ հիւանդանոցից

մինչև Նորա Էջմիածին դառնալը, իսկ ծախուց ցուցակը ներկայացնել Սինոդին։ Վանական կառավարութեանն ևս պատուիրուում է առանձին հրամանով գրել ծախուց տումարի մէջ, իսկ այստեղից մինչև Տփխիս տալ 50 ռուբլի։

—

Մայիսի 11։ Սինոդը կարգում է բարեշնորհ Յովհաննէս վարդապետ Աշտարակեցուն ժողովելու Վաղարշապատի բնակիչներից ներկայ 1892 թուականի ծխահարկեր և այգեհարկերը, տալով ծխահարկի և այգեհարկի չորս ցուցակ 1892 թ. անցեալ տարիներից ապառիկ մնացածների տպած անդորրագրի ժապաւինած տետրակներով։ Պատուիրուում է, սովորութեան համաձայն թէ կալերի ժամանակ և թէ ուրիշ՝ աշխատել անթերի պահանջելու հարկերը և հետզհետէ ներկայացնելու Սինոդին, իսկ ընդհանուր հաշիւը տարուայ վերջը ցուցակների և ապահովագրերի արմատների հետ։

—

Մայիսի 11։ Ապարանի Ալիքիւչակ գիւղացի Դաւիթ Ադամեանը դատապարտած լինելով տաժանակիր աշխատութեան քսան տարով, Սինոդը թոյլատրում է Նորա ամուսնուն՝ Մարթա Պողոսեանին իւր խնդրի համաձայն, և ըստ զօրութեան 45 և 50 յոդ. X հատոր I մասին օրինաց մտնել նոր ամուսնութիւն, այս մասին յայտնել յիշեալ Մարթա Պողոսեանցին Ապարանի գործակալի միջոցաւ։

—

Մայիսի 11։ Օշականի Ս. Մեսրոպեան ծխական եկեղեցական ուսումնարանի հոգաբարձութեան ներկայ տարուայ Մարտի 3-ի յայտարարութեան համաձայն՝ Սինոդը թոյլ է տալիս Նորան եկեղեցու գաւթում, ձորակի ափում նոր ուսումնարանի շէնք կառուցանելու, առանց ձեռնամուխ լինելու Մայր Աթոռի շտեմարանին, որի վերայ շինուած է ծխական ուսումնարանը։

—

Մայիսի 16։ Սինոդն Օշականի Աթոռապատկան այգին առանձին պայմանով տուեց է կապալաւ նոյն գիւղի բնակիչ Անդրէաս

Ղուկասեանցին ինն տարի ժամանակով, տարեւոյս փետրվար 1-ից մինչև 1900 թ. յունվարի վերջը, տարէն 350 բուբլու, որ պարտաւոր էր վճարել իւրաքանչիւր տարի մարտ ամսի սկզբին։

—

Մայիսի 18. Շամախու թեմի առաջնորդ Գեր. Մեսրոպը Աբքեպիսկոպոս յունվարի 10-ին հրամար 10 առաջադրութիւն է տալիս նոյն թեմի կոնսիստորիային թուելով նորա կահ կարասեաց և մի քանի անհրաժեշտ պիտոյից պակասութեանց մասին դիմել Սինոդին, և դոցա լրացնելու համար խնդրել Սինոդից 103 բուբ. 80 կոպ. ծախուց լուծումն, որև թոյլ է տրւում Սինոդի կողմից կարևոր համարուած կահ կարասեաց համար ծախսել 103 բուբ. 80 կ. վիճակային արդիւնքից, գրելով ըստ պատշաճին ծախուց տումարի մէջ։

—

Մայիսի 18. Կովկասի ճիւղի բարեգործական ընկերութեան Երևանի վարչութիւն անցեալ ապրելի 9-ին թ. 8 խնդրագրով դիմում է Սինոդին, ընկերութեան սուղ միջոցները բարւոքելու և մասամբ հանրաշահ նպատակներին հասած լինելու ցանկութեամբ, խնդրում է ամենախոնարհաբար Սինոդից թոյլ տալ ընդմիշտ ունենալու Երևանի եկեղեցիներում կնքած գանձանակատփերը, իսկ հանդիսաւոր և տօն օրերին ընկերութեան անդամների մէկի ձեռքով շրջեցնելու իրաւունք։ Սինոդը պատուիրում է Երևանի Հայոց կոնսիստորիային թոյլ տալ յիշեալ ընկերութեան վարչութեան կնքուած տուփեր դնելու եկեղեցիների դրան և այնպիսին արգելել ժողովրդեան մէջ շրջեցնելու։

—

Մայիսի 18. Սինոդը՝ Ս. Էջմիածնի միաբան Շնորհունակ Դպիր Պալուստ Տէր Մկրտչեանին բժշկի վկայականի համաձայն՝ չորս ամիս ժամանակով արձակուրդ տուեց գնալ արտասահման առողջանալու՝ տալով ճանապարհի և բժշկութեան համար ծախս 1500 բուբլի։

—

Մայիսի 20. Տփխիսի կոնսիստորիայն միջնորդել էր Ղազախու

գաւառի Թովուզ գիւղացի Ղուկաս Տէր Յարութիւնեանցի համար որ ձեռնադրուի քահանայ Թովուզ գիւղի 92 տուն ժողովրդոց հովուելու, որովհետև Ղուկաս Տէր Յարութիւնեանցը կոչուած է զինուորական ծառայութեան և դեռ չէ լրացրած քսան և հինգ տարին, այդ պատճառով Սինոդը Տփխիսի Կոնսիստորիայի միջնորդութիւնը թողեց առանց հետևանքի՝ վերադարձնելով նորան Տէր Յարութիւնեանցի վկայականները։

—

Մայիս 20։ Տփխիսի Կոնսիստորիայի միջնորդութեան համաձայն Սինոդը հրամայեց Ղազախու գաւառի Խաչթառակ գիւղացի Յարութիւն Ճուղուրեանցին նոյն և Մոսխոսեանց ձեռնադրել քահանայ տեղւոյն ժողովրդեան վերայ, որը աւարտել է իւր ուսման ընթացքը Ներսիսեան դպրանոցում։

—

Մայիսի 22։ Սինոդը Մայր Տաճարի մոմավաճառ Մկրտիչ Տէր Մկրտչեանի յայտարարութեան համաձայն արձակեց նորան իւր պաշտօնից և նորա տեղ նշանակեց Վաղարշապատցի Գէորգ Վարդանեան Բունիաթեանցին՝ տալով նորան ժապաւինած մատեան՝ գրելու օրական մուտքը և հետզհետէ ներկայացնելու Սինոդին, իսկ տարուայ վերջը՝ ամբողջ ծախուց և մուտից հաշիւը տումարի հետ զննութեան համար։

—

Մայիսի 22։ Սինոդը պատուիրում է Տփխիսի Կոնսիստորիային թոյլ տալ Քարվանսարեցի Շողեր Վարդանեան Աւագեանցին մտնել նոր ամուսնութիւն, իւր այր Տաճկաստանցի Յարութիւն Հաջի Աստուրեանցի տասնևհինգ տարուց ի վեր անյայտանալու պատճառաւ։

—

Մայիսի 29։ Մայր Աթոռոյ փաստաբան Պ. Ռուբէն Հասան Ջալալեանցի ցուցման համաձայն, որովհետև անհնարին է ստանալ Երևանցի Յովհաննէս Եղիազարեանից բամբակի մեքենայի գնից մնացած ապառիկ մի հարիւր ռուբլին, քսան տարի անցնելուց յետոյ, ուստի գործը համարել վերջացած և տալ դիւանատան պահեստ։

Մայիս 29· Սինոդը դարձնելով նոր Նախիջևանի և Բեսարաբիոյ կոնսիստորիային եկատարինաւինի Փիրալեանց քահանայի վատ ընթացքի մասին արած քննութեան թղթերը, պատուիրում է շուտով ուղարկել Սինոդ նոյն քահանային, իսկ նոր Նախիջևանի հոգևոր կառավարութեան ենթադրութիւնը, վերաբերութեամբ նոյն աւանի դպրոցի հոգաբարձութեան ընտրութեան, եկեղեցու շինութեան, երեսփոխանի ընտրութեան և եկեղեցու 5000 ռուբլին փոխ տալու վերաբերութեամբ՝ իսկութեամբ կատարել:

—

Մայիս 29· Սինոդը պատուիրում է Աղէքսանդրապոլի հոգևոր կառավարութեան, նախ որ ստանալ Փիրկելեանից 1890 հոկ 1 մինչև 1891 հոկ· 1· Ամառապատկան կրպակների միամեայ վարձն 150 ռուբլին և կալուածների արդեանց ժապաւինեալ տումարի հետ մատուցանել Սինոդին· և 1891 թուի հոկտեմբեր 1-ից մինչև նոյն ամսի վերջը վարձակալից պահանջել կրպակների վարձը· իսկ եթէ նա՝ Փիրկելեանցը կամովին չվճարի, այն ժամանակ կառավարութեան նախագահը անդամները և քարտուղարը վճարեն իւրեանց սեպհականութիւնից, իւրեանց անհոգ գտնուելու համար պայմանը ճշգիւ չկատարելու վերաբերութեամբ· շուտով առնել վարձակալից կրպակները փայտեայ և երկաթեայ շինուածներով և ապակարկութեամբ տալ ուրիշին վարձով և վարձի որքանութեան մասին յայտնել Սինոդին ի տեղեկութիւն:

—

Մայիսի 29· Իգդիրի ծխակ· եկեղ· ուսումնարանի հոգաբարձութեան 1877 թուի մարտի 9-ի բողոքի համաձայն՝ Սինոդը հրամայում է 1888 թ· համ: 88 Սուրմալուի գործակալ Սամուէլ քահանային տեղեկանալ ուսումնարանի հաշուեմատենից, արդեօք Ստեփաննոս Աւագ քահանայ Տէր Թումմասեանցը յանձնել է հոգաբարձութեան 400 ռուբլու մուրհակը· ամսիս 10-ին համար 82 յայտնում է, որ այդ մուրհակը Երևանի նախկին թեմական Տեսուչ Պ· Պռոշեանցը ստանալով յանձնել է դպրոցի նախկին

հոգաբարձուներին և արձանագրուած է 1891 Ապ. 8-ի ժապաւինեալ մատենի մէջ. ուստի Սինոդը հրամայում է վախճան դնել այդ գործին:

—

Մայիսի 27. Սինոդը ի նկատի ունելով Ս. Էջմիածնի նախկին գանձապահ Գեր. Ներսէս Եպիսկոպոսի գրութիւնը, որով յայտնում է թէ արդէն ինքը գրել է իւր բարեկամ Պ. Ա. Ամատարբէկեանցին հասցնելու Սինոդին 2500 ռուբլին, իսկ մնացեալ պակասը ինքն կհոգայ: Սինոդը մի քանի անգամ հրաւիրելով Պ. Ամատարբէկեանցին պահանջեց յիշեալ գումարը, բայց նա հակառակ իւր խոստման բացասելով չվճարեց. ուստի Սինոդը պատուիրում է յիշեալ Եպիսկոպոսին փութով հասցնել պակասած գումարը և անյապաղ լրացնել գանձարանի հաշիւը:

—

Յունիսի 3: Սինոդը ի նկատի առնելով Ս. Էջմիածնի Փաստաբան Պ. Ռուբէն Հասան Ջալալեանցի յայտարարութիւնը հրամայեց Ս. Էջմիածնի Վանական Կառավարութեան տալ Պ. Փաստաբան Հասան Ջալալեանցին 250 ռուբլի ճանապարհածախս գնալու վերին Հանդամէջ, Ունուս, Նորաշէն, Ապրակունիս և Արազետ եկեղեցական և վանքապատկան գիւղերի սահմաններ որոշելուն և հետազօտութիւններին ներկայ լինելու. ուր լինելու են Երեւանայ Նահանգական դատարանի անդամներից: Այլ և պատուիրել Նախիջևանի Հայոց Հոգևոր Կառավարութեան ստանալ այդ կալուածներից շահուղ եկեղեցիներից և վանքերից 250 ռուբլին և դարձնել Սինոդին Պ. փաստաբանին վճարուած ճանապարհածախսի փոխարէն:

—

Յունիսի 3. Սինոդը արձակելով բարեշնորհ Բարդուղիմէոս վարդապետին Մայր Աթոռի գանձապահութեան պաշտօնից, կարգեց նորա տեղ Սինոդի անդամ բարձրապատիւ Վահան Վարդապետ Տէր Գրիգորեանցին:

—

Յունիս 5. Սինոդը սակարգութեամբ վանքապատկան վերին

ջրաղացը տուեց վարձով Եագոր Թարխանեանցին 3 տարի ժամանակաւ, տարեկան 304 բուբլի 50 կոպ, վարձով որ պարտաւոր է վճարել կանխիկ Ապրիլ ամսի սկզբին։

—

Յունիսի 5. Սինոդը հրամայեց Երևանի Հայոց Կոնսիստորիային թոյլ տալու Մարգարա գիւղացիներին շինել աղօթատուն եկեղեցական օրէնք և ժամերգութիւն կատարելու համար, մինչև կյաչողի նոցա նոր եկեղեցու շինութիւնը, հինը Երասխի յորդանալով ողողուած լինելու պատճառաւ։

—

Յունիս 5. Ըստ յայտարարութեան Վրաստանի Գեր. Մամբրէ Եպիսկոպոսի անցեալ տարուայ Յուլիս 23 համարաւ 171 Սինոդը պատուիրեց Էջմիածնի կալուածների կառավարչին տալ Նորին Սրբազնութեան Մամբրէ Եպիսկոպոսին 500 բուբլի, որը Նա տուել էր ճարտարապետ Շտերնի ի հաշիւ նորա հազար բուբլի վարձին, իսկ նորանից առաջարկուած Ս. Էջմիածնի Տաճարի նորոգութեան և միւս շինութեանց ծրագիրը մատուցանել Սինոդի Ատենապետի Ամենապատիւ Տէր Տեղակալին պահպանութեան համար, մինչև Նորընտիր Հայրապետի գալուստը։

—

Յունիսի 5. Սինոդը վերադարձնելով Նորին Գերազանցութեան Կարապետ Եղեանցին հանգուցեալ Սանասարեանցի մահարձանի նախագիծը, յայտնեց միանգամայն նորա անյարմարութիւնը, և հրաւիրեց Նորին գերանցութեան ուշադրութիւնը մահարձանի նոր նախագիծ կազմելու համար, որի բարձրութիւնը պիտի լինի ոչ աւելի քան երեք արշին և ուղարկել Սինոդին։

—

Յունիսի 8. Ներքին գործոց Նախարարը ուղարկելով Նոր Նախիջևանցի Թագուհի Իզմարիլեանցի յանուն Նորին Կայսերական Մեծութեան տուած խնդիրը, առաջադրում է Սինոդին տալ բացայայտ տեղեկութիւն Նախարարութեան նորա պսակի լուծման ուշացնելու մասին։ Որովհետև պսակի լուծումն իբրև զուտ հոգևոր գործ, Սինոդի իրաւասութիւնից վեր է և կախուած ամե-

նայն Հայոց Կաթուղիկոսի տնօրէնութիւնից, այդ պատճառաւ Թագուհի Իզմայիլեանցի իւր այր Թորոս Իզմայիլեանցից անջատուելու խնդիրը թողնել մինչև նորընտիր Հայրապետի գահակալութիւնը, որի համար յայտնեց Ներքին գործոց Նախարարին և տուեց տեղեկութիւն Բեսարաբիայի Հայոց Կոնսիստորիային ծանուցանելու աղերսակուին։

—

Յունիսի 10։ Սինոդի գործերից տեսնւում է, որ Նուխու փոխանորդութեան մէջ շատ տարիներից հետէ եկեղեցական գրքերի, հոգևոր տուրքերի, Արարատի բաժանորդագների մեծ քանակութեամբ ապառիկ է մնում, այլև հաւատարիմ աղբիւրներից հասնում են լուրեր Սինոդին, պսակների գործերում զեղծմանց մասին, և վիճակային արդեանց գաղելու՝ տեղւոյն հոգևոր կառավարութեան պաշտօնեաների և քահանայից ձեռքով։ Սինոդը՝ Նուխու նախկին փոխանորդ (այժմ Սինոդի անդամ) Վահան վարդապետ Տէր Գրիգորեանից պահանջեց տեղեկութիւն, և հասու եղաւ, որ նա այնտեղ եղած ժամանակ սկսել էր հետազօտել և քննել գործուած եղծմունքները, բայց չէ աւարտել։ Սինոդը յանձնեց բարձ. Վահան Վարդապետին շուտով գնալ Նուխի և շարունակել քննութիւնն ու մանրամասն բացատրութեամբ ներկայացնել Սինոդին։

—

Յունիսի 12։ Սինոդը Երևանի Կոնսիստորի յունիս 28-ից համար 2737 յայտարարութեան համաձայն հրամայեց տեղւոյն Թեմական փոխանորդին ձեռնադրել քահանայ Յովհաննէս Տէր Գրիգորեանցին Տաթևու Շենաթաղ գիւղի վերայ և վկայականը մատուցանել Սինոդինն ի հաստատութիւն։

—

Յունիսի 12։ Ղարաբաղի Հայոց Վիճակային Կոնսիստորի Յուլիս 5-ին համար 911 յայտարարութեան համաձայն, Սինոդը Ջիբրայէլ գաւառի Յոր գիւղացի Մելքիսեդէկ Հայրապետեան Պողոսեանցին պատշաճաւոր իշխանութեան թոյլտուութեամբ հարկից ազատելով՝ հրամայեց Ղարաբաղի Կոնսիստորին ընդունել

յիշեալ Պօղոսեանցին հոգևորականութեան շարքում և կարգել սպասաւոր նոյն գիւղի եկեղեցւոյն։

—

Յունիսի 12։ Սինոդը մերժեց Երևանի Հայոց կոնսիստորի Եարմջեցի Առաքել Մելիք Խաչատրեանցի ձեռնադրութեան մասին արած միջնորդութիւնը, նորա թերուսումն լինելու պատճառաւ։ բայց որովհետև արդէն մելիք Խաչատրեանցը ազատուած է հարկից, պատուիրեց կոնսիստորին նորան ընդունել հոգևոր տեսչութեան մէջ, Եարմջայ գիւղի եկեղեցուն սպասաւորելու համար։

—

Յունիսի 12։ Սինոդը Սոլակեցի Յարութիւն Տէր Մովսէսեանցի քահանայ ձեռնադրելու համար Երևանի Հայոց կոնսիստորի արած միջնորդութիւնը մերժեց նորա թերուսումն լինելու պատճառաւ, բայց որովհետև Տէր Մովսէսեանցը արդէն ազատուած է հարկից, պատուիրեց ընդունել հոգևոր տեսչութեան մէջ և կարգել նոյն գիւղի եկեղեցուն սպասաւոր։

—

Յունիսի 12։ Սինոդը ըստ յայտարարութեան Տփխիսի Հայոց կոնսիստորի յանձնեց վիճակաւոր Առաջնորդ Դեր։ Մամբրէ եպիսկոպոսին ձեռնադրել քահանայ Մեհրապ Գէորգեան Մեհրապեանցին Մցխէթի և մերձակայ գիւղերի ժողովրդեան հովուելու, Զաքարիա Տէր-Սարգսեան Տէր-Գէորգեանց Խոշիսթան և Բաղանիս գիւղերի, Նիկողայոս Յարութիւնեան Տէր-Սարգսեանցին Ղանդաւոր գիւղի, Ստեփաննոս Մկրտչեան Մելիքեանցին Բանանց գիւղի, Յովհաննէս Ամիրղանգիլեանցին Դումանիս և նորան կից գիւղերի և ձեռնադրութեան վկայականները մատուցանել Սինոդին հաստատութեան համար։ Սորանից երկուսը սովորել են Տփխիսի և Երևանի թեմական դպրանոցներում, իսկ երեքը ըստ հարցաքննութեան բաւարար են գտնուած։

—

Յունիսի 12։ Մայր աթոռի Միաբան Շնորհունակ Գարեգին Սարկաւագին Ամենապատիւ Տէր Տեղապահի առաջադրութեան համա-

ձայն Սինոդը թոյլ տուեց գնալ արտասահման ուսանելու Աստուածաբանութիւն Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան ծախսով։

—

Յունիսի 12։ Ըստ միջնորդութեան Աստրախանի Հայոց կոնսիստորի Սինոդը պատուիրեց կոնսիստորին թոյլ տալ Գաստինցեանց երեսփոխանին եկեղեցական 925 ռուբլով անել կարևոր և անհրաժեշտ վերանորոգութիւններ Ս։ Պետրոս, Պօղոս և Լուսաւորիչ եկեղեցիներում։

—

Յունիսի 12։ Կոնսիստորիայն Հայոց Աստրախանի միջնորդելով Սինոդին, խնդրում է Նիժնայի Հայոց եկեղեցու երեսփոխան Ղազարոս Եղեանցի Ջերմեռանդ և արդիւնաւոր ծառայութեան համար միջնորդել վարձատրելու օրինասահման պարգևով։ Որովհետև Ղազարոս Եղեանց արդէն վարձատրած է ոսկեայ և արծաթեայ մետալներով և Տէրութեան օրէնքում չկայ ուրիշ հրահանգ, որով Սինոդը կարողանայ միջնորդել վարձատրելու շքանշանով, ուստի Սինոդը մերժեց կոնսիստորի միջնորդութիւնը։

—

Յունիսի 12։ Ըստ յայտարարութեան կոնսիստորի վիճակին Հայոց Շամախու, Սինոդը յանձնեց վիճակի Առաջնորդ Գեր։ Մեսրովբ Արք։-եպիսկոպոսին ձեռնադրել քահանայ Յովհաննէս Նազարեանցին և Թադէոս Տէր-Առաքելեանցին, առաջինը Գեօքչայ գիւղաքաղաքի հայ ժողովրդեան հովուելու, իսկ միւսը Հնդարի, Կիւրտայի և Նորաշէնի ժողովրդեան։

—

Յունիսի 12։ Սինոդը Ղարաբաղի կոնսիստորի միջնորդութեան համաձայն Բարսեղ Մելքիսեդէկեանցի, Յակոբջան Գրիգորեանցի, Յովսէփ Սարգսեանցի և Ջումշուտ Տէր Յովհաննէսեանցի մասին, որք ըստ հանգամանաց տեղերի ունին բաւարար ուսումն, հրամայեց նոյն թեմի վիճակաւոր Առաջնորդ Կարապետ եպիսկոպոս Այվազեանցին ձեռնադրել նոցա քահանայ և վկայականները ղրկել Սինոդին հաստատելու։

Յունիսի 12· Սինոդը Կարսի դպրոցի Հայնագրութեան ուսուցիչ Սարգիս Քոթանջեանցին պատշաճաւոր իշխանութեան միջոցաւ ազատելով հարկատուութիւնից, պատուիրեց Երևանի կոնսիստորին ընդունել նորան հոգևոր տեսչութեան մէջ և կարգել Ղարս քաղաքի Ս· Աստուածածին եկեղեցւոյն սպաւաւոր:

—

Յունիսի 12· Սինոդը յանձնեց Երևանի թեմական փոխանորդին—Գրիգոր եպիսկոպոս Գառնակերեանցին՝ ձեռնադրել քահանայ Յարութիւն Պողոսեանցին Քէշլի գիւղի վերայ, Մանուկ Տէր-Օհանեանին Ղուլալի գիւղի վերայ, Իսահակ Տէր-Գրիգորեանցին Աստապատ գիւղի վերայ, Արսէն Տէր-Յարութիւնեանցին Համզաչիման գիւղի վերայ, Մկրտիչ Տէր-Սիմէոնեանին Ազատակ գիւղի վերայ և Յովհաննէս Տէր-Գրիգորեանին Նորաշէն գիւղի վերայ, և ձեռնադրութեան վկայականները ներկայացնել Սինոդին հաստատութեան:

—

Յունիսի 12· Սինոդը Նոր-Նախիջևանի և Բեսարաբիոյ Հայոց կոնսիստորի համաձայն 2312 յայտարարութեան Ալիմի և Բաղչասարայցի պահեստի զինուոր Բարապ օղլի Սիլիմովի խնդրի համաձայն՝ ուղարկելով վերոյիշեալի խնդիրը և վկայականը ներքին Գործոց Նախարարին, խնդրում է թոյլ տալ նորան մկրտել ըստ արարողութեան Հայաստանեայց ս· եկեղեցւոյ, նորա ցանկութեան համաձայն:

—

Յունիսի 17· Սինոդը արժան դատելով կարգադրեց, որ, նախ՝ այսուհետև, ինչպէս քաղաքներում նոյնպէս և գիւղերում ուր կլինի ոչ պակաս հարիւր տանից, ընտրուեն և կարգուեն թեմ· հոգևոր դպրոցներում և Մայր Աթոռի ճեմարանում աւարտողներից և այդպիսիներին փոքր ի շատէ ապրուստի ապահովութիւն տալու համար, գիւղերում· ուր բնակչաց թիւը կլինի 159 տուն, կարգուի մի քահանայ և որչափ ձեռնհաս կլին հովուելու իւր ժողովրդին, ուրիշը չձեռնադրել իբրև ընկեր· իսկ այն գիւղերում՝ ուր կլինի 250—300 տուն կարգուի

երկու քահանայ։ Այն գիւղերում՝ որոնց բնակիչների թիւը հարիւրից պակաս կլինի՝ բայց ոչ վաթսունից նուազ՝ կը-կարգուեն թեմական դպրոցների 4-րդ և 5-րդ դասարանների կրթութիւն ունեցողներ՝ իսկ եթէ ոչ՝ այնպիսիներ՝ որոնք ինքնակրթութեամբ ձեռք բերած կլինին քահանայապատշաճ հրմտութիւն՝ այսպիսիներին ևս որոշելու է զգուշաւոր քննութեամբ՝ որը պարտաւոր են անել վիճակների Առաջնորդները և Կոնսիստորիաների անդամները։ Երևանայ թեմի քահանայացուները միայն քննուելու են Սինոդում։

Իսկ այն գիւղերում՝ որի բնակչաց թիւը 50ից պակաս է՝ եթէ վերոյիշեալներից ցանկացողներ գտնուին՝ կձեռնադրուին՝ իսկ եթէ ոչ՝ հարցաքննութեան համեմատ։ Հրամայեցին. Պատուէր տալ Գերապատիւ Առաջնորդներին՝ Հայոց Վիճակային Կոնսիստորիաներին՝ քահանայացուների համար վերև յիշուած կարգադրութիւնները ճշդիւ կատարել և հակառակ դորա՝ այսուհետև առաջարկութեամբ չդիմել Սինոդին։

—

Յունիսի 17. Սինոդը անցեալ տարուայ Նոյեմ. 18-ից Սինոդի Կառավարչական մասի գործառնութեանց հսկողութիւն յանձնել էր սորա անդամ Գեր. Արիստակէս Եպիսկոպոս Սեդրակեանցին՝ որ նա բոլոր կարևոր գործերը առանձին ուսումնասիրելով՝ զեկուցանի Ատենականներին որոշումն տալու համար։ Նորին Սրբազնութիւնը մինչև հիմա այդ յանձնարարութիւնը կատարելով հրաժարում է նոյն պարտաւորութիւնից և խնդրում է ազատ կացուցանել իրան։ Հրամայեցին. Գեր. Սեդրակեան Արիստակէս Եպիսկոպոսին Սինոդի Կառավարչական մասի գործառնութեան հսկողութիւնից ազատ համարել և տալ տեղեկութիւն Նորին Սրբազնութեան։

—

Յունիսի 17. Սինոդը Վանական Կառավարութեան համարաւ 87 յայտարարութեան համաձայն հրամայեց Մայր Աթոռի Գանձապահին յանձնել նոյն կառավարութեան՝ միաբանութեան սենեակների շինութեան ծախուց համար 4000 ռուբլի՝ որ անցեալ Ապրիլ և

Մայիս 5000 բուբլի ստացած գումարի հետ կանէ 9000 բուբլի։

—

Յունիսի 17։ Սինոդը՝ Վանական կառավարութեան թ. 86 յայտարարութեան համաձայն հրամայեց Մայր Աթոռի Գանձապահին տալ Յունիս ամսի՝ Աթոռի և ճեմարանի ծախուց համար 8000 ռուբլի, որ անցեալ հինգ ամիսներում ստացած 42000 ռուբլի ծախուց հետ կանէ 50,000 ռուբլի։

—

Յունիսի 17։ Սինոդը ի նկատի առնելով Երևանի թեմական փոխանորդ Գեր։ Գրիգոր եպիսկոպոսի յայտարարութիւնը, Յուլիս ամսից նորա ռոճկի վերայ աւելացրեց այլ և 200 ռուբլի։

—

Յունիսի 17-ին Սինոդի հրամանով արձակուած են իւրեանց պաշտօնից Աղէքսանդրապոլի հոգևոր կառավարութեան անդամ Մարտիրոս քահանայ Տէր-Պողոսեանցը և քարտուղարը։ Որովհետև հոգևոր կառավարութիւնը չորս անհիմն յայտարարութիւնով խոյս է տալիս 1891 թուի իւղի և պանրի արդեանց տումարի ուղարկելու մասին՝ Սինոդի հրամանների կատարումից։ Տէր-Պողոսեանցը համարւում է զանցառու իբրև բոլոր գործառնութեանց քաջ ծանօթ, իսկ քարտուղարը օրէնքի համեմատ իբրև պատասխանատու կարգապահութեան և գրագրութիւնների ճշտութեան։ Իսկ, թէ՝ 1889 - 1891 թիւը երեք տարուայ ընթացքում կանոնաւոր կերպով ընդունուած վիճակային արդիւնքները, առանձին զեկուցումով քննութիւն նշանակել։ Իսկ հոգևոր կառավարութեան նախագահ բարեշնորհ Գարեգին վարդապետին պատուիրել գտնելու այդ տումարները և մատուցանելու Սինոդին։